

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

Sıfır Atık Yönetim Birimi

2020

ÜNİVERSİTELERDE SIFIR ATIK

Mehmet Yıldırım GÜNDÜZ
Atıksan Geri Dönüşüm
Çevre Mühendisi

Sunumun
İçeriđi

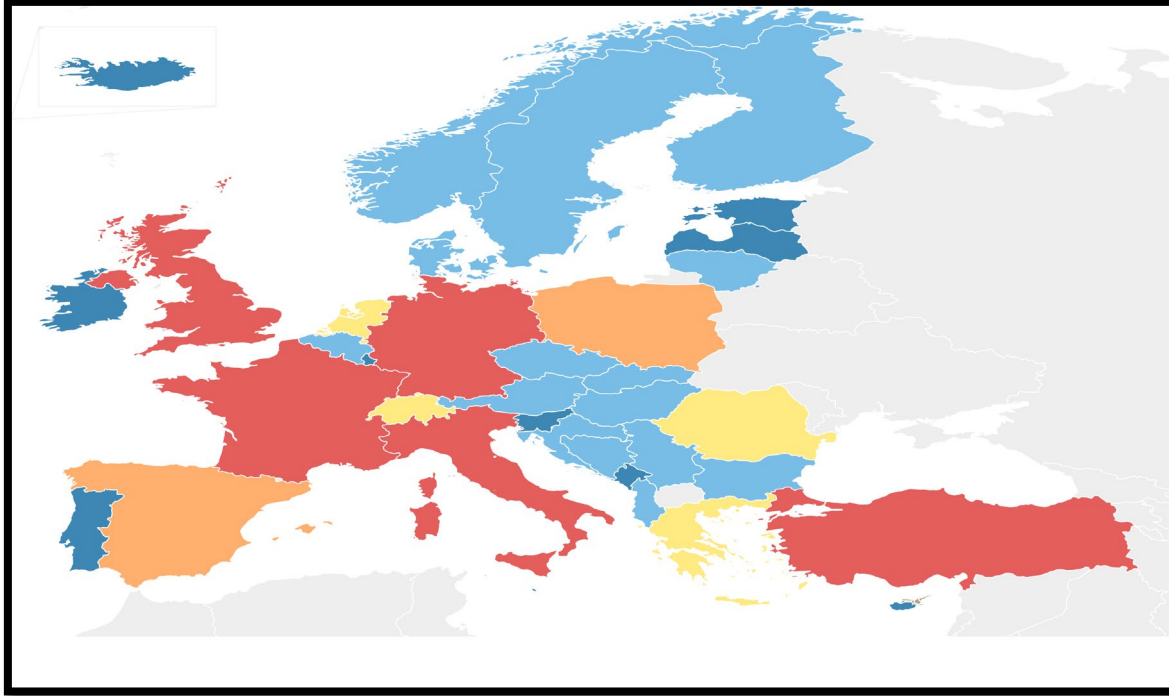
Neden Sıfır
Atık

Sıfır Atık
Yönetmeliği

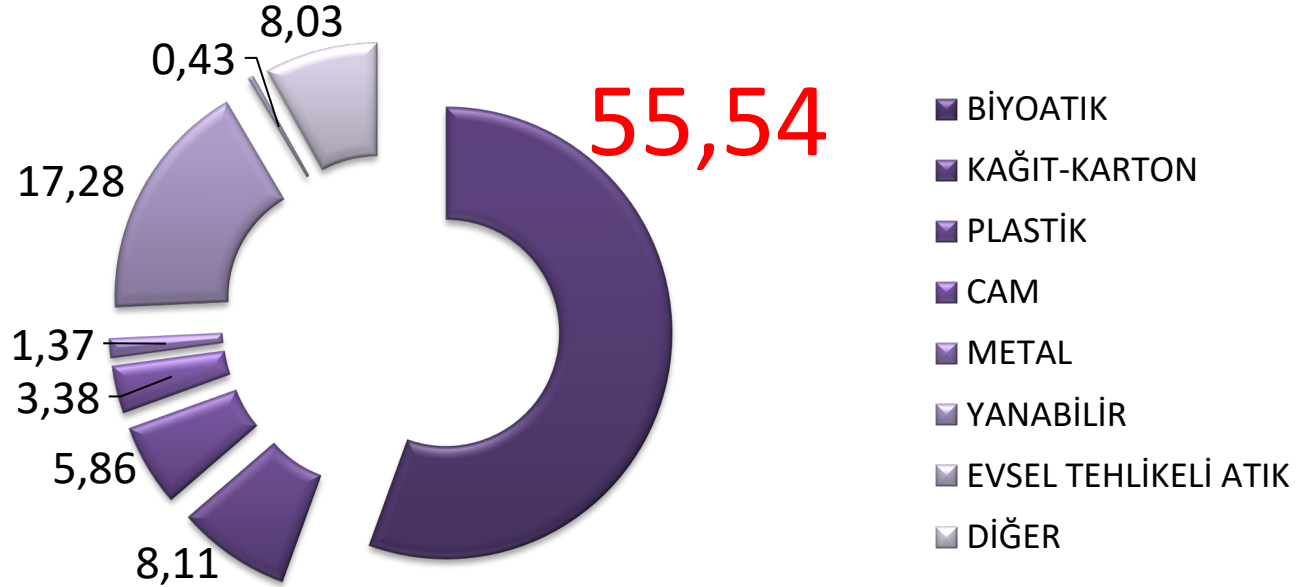

- 2016'da Avrupa Birliği Ülkelerinde toplam **247 milyon ton (mt) evsel atık** oluştu.
- 2006'ya göre %5'lik bir azalış gerçekleşti.
- En fazla atık oluşan AB üye ülkeleri
  - Almanya 52 mt
  - Fransa 34 mt
  - İngiltere 32 mt
  - İtalya 30 mt oldu.
- Aynı dönemde **Türkiye'de de 31mt evsel atık** oluştu. 2006 – 2016 arasında Türkiye'de ise oluşan evsel atık miktarı %12 arttı.

YILDA 32,2 MİLYON TON ATIK OLUŞMAKTADIR KİŞİ BAŞI 1,16 KG ATIK OLUŞMAKTADIR

Haftada 2 ekme
öpe gidiyor

%29,8 Tüketilmeden
öpe atılan yemek

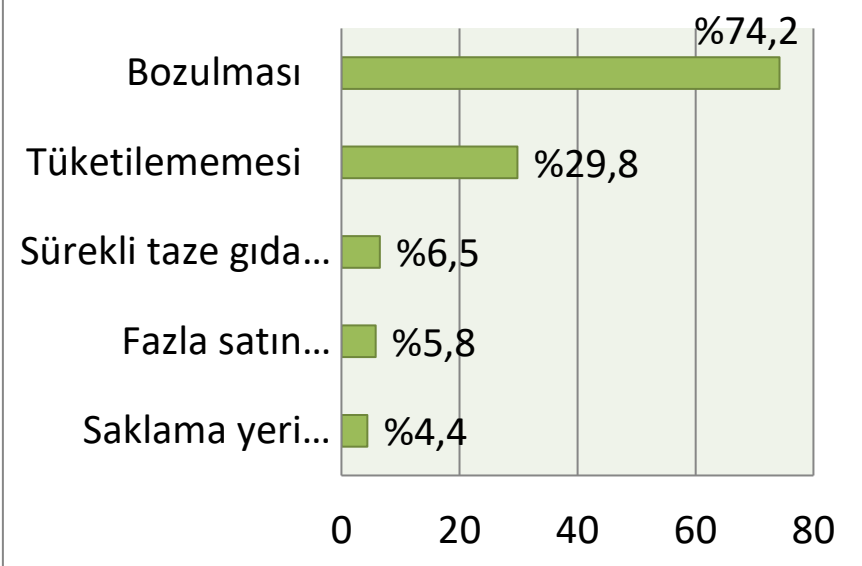
Pişen yemeklerin
%30,1
değerlendiriliyor

Pişen yemeklerin
%59,4 ü tamamen
bitiyor

Geri dönüşüm
kavramını duyan
%74,9

Geri dönüşebilir
atıkları mutfak
atıklarından ayırarak
atma %12,1

Ticaret Bakanlığı
2018 İsrâf Raporu

Bireylerin Satın Alınan Gıdaları
Tüketmeden öpe Atma Nedenleri

Atık-israf

Dünyada yıllık üretimin 3'te 1'i
kayıp/israf ediliyor
(1,3 milyar ton)

Açlık

Dünya genelinde kayıp ve israfın
dörtte biri ile 821 milyon aç insan
beslenebilir

**Tüketim alışkanlıklarının değişmesi
sonucu**

**Al-Kullan-Tüket-At
Kültürü yaygınlaşmaktadır.**

Ana Sorunlar

- *Çevre kirliliği,*
- *İklim değişikliği,*
- *Fiyatların artması,*
- *İthalatın artması.*
- *Hammadde kaybı,*
- *Doęalkaynakların tükenmesi,*

Neden Sıfır Atık

- Döngüsel ekonomiye geçmek.
- Hammadde istihdam oluşturmak

Rekabet
Gücünü
Arttırmak için

- Bilinçli üretim ve tüketim
- Doğal kaynakları korumak

İsrafı
Önlemek
İçin

Çevre ve insan
sağlığını korumak
Kirliliği önlemek
Temiz üretim

Çevreyi
korumak için

- Halkın duyarlılığını arttırmak
- Çevre dostu

Sosyal
birliktelik
oluşturmak
için

Rol modeller
oluşturmak
Entegre yaklaşım
sunmak
Sistem kurmak

Verimli
uygulamalar
için

Ulusal Mevzuata
uyum
Uluslararası
sözleşmelere uyum
Yükümlülükleri

Mevzuat
Uyumu

*Hedef
*Strateji
*Yaklaşım

Sıfır Emisyon

Önleme

Sıfır Atık Su

Ayrı Toplama

Sıfır Katı Atık

*Depolama
*Yakma

Geri kazanım

Üretim, tüketim ve hizmet süreçlerinde atık oluşumunun önlenmesi/azaltılması, yeniden kullanıma öncelik verilmesi, oluşan atıkların ise kaynağında ayrı biriktirilerek toplanması ve geri dönüşüm ve/veya geri kazanımının sağlanarak bertarafa gönderilecek atık miktarının azaltılması suretiyle çevre ve insan sağlığının ve tüm kaynakların korunmasını hedefleyen yaklaşımı

2017
SIFIR ATIK PROJESİ

Sıfır Atık Yönetmeliği

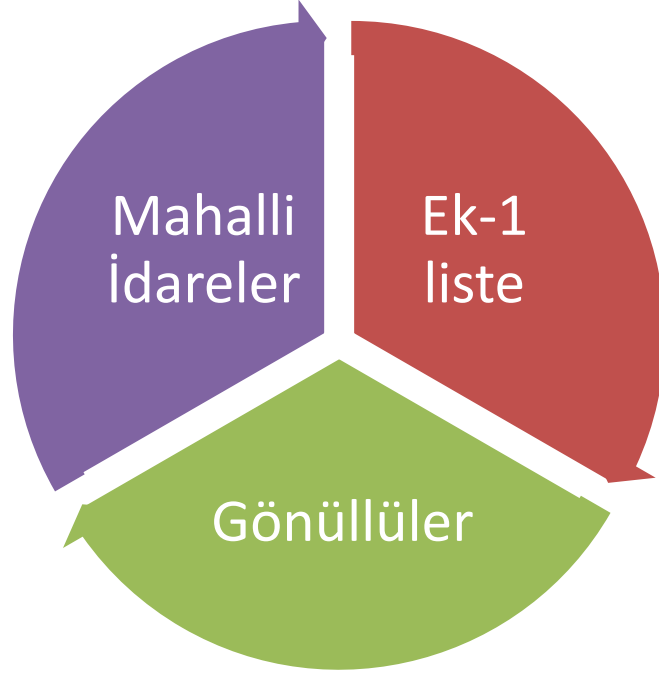
- 12.07.2019 tarihinde yayımlandı.
- Belgelendirme ile ilgili 15,16,17,18,19 maddeleri 12.01.2020 tarihinde yürürlüđe girdi.

- **Kapsam**
- Sıfır atık yönetim sistemi kurulan yerlerde oluşan ve 2/4/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Atık Yönetimi Yönetmeliğinin EK-4 atık listesinde yer alan atıklar bu sistem kapsamındadır.
- Ancak, sanayi işletmelerinden kaynaklanan atıklardan **içerik veya yapısal olarak evsel nitelikli atıklara** benzer olanlar hariç olmak üzere, bu işletmelerin faaliyetleri sonucunda oluşan **proses atıkları** Bakanlıkça kriterleri belirleninceye kadar bu Yönetmelikte tanımlanan sıfır atık belgesi kapsamında değerlendirilmez.

Sıfır Atık Sistem Kurulumu

Belge Esaslarını

Bina ve Yerleşkeler İçin Uygulama Takvimi

	Sıfır Atık Yönetim Sistemine Geçmesi Gerekenler	Sisteme Geçişlerin Tamamlanması için Son Tarih
1.GRUP	<ul style="list-style-type: none"> • Kamu Kurum ve Kuruluşları	1 Haziran 2020
2.GRUP	<ul style="list-style-type: none"> 🕒 Organize Sanayi Bölgeleri 🕒 Havalimanları 🕒 Limanlar 🕒 İş merkezi ve Ticari Plazalar 100 ve üzeri ofis/büro kapasiteli 🕒 Alışveriş Merkezleri 5000 metrekare ve üzeri 🕒 ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisleri 🕒 Eğitim Kurumları ve Yurtlar 250 ve fazla öğrencisi bulunanlar 🕒 100 Oda ve Üstü Konaklama Kapasiteli İşletmeler 🕒 Sağlık Kuruluşları 100 yatak ve üzeri kapasiteli 🕒 Akaryakıt istasyonları ve dinlenme tesisleri • 300 ve üzeri konuta sahip siteler • Zincir marketler	31 Aralık 2020

İl Sıfır Atık Yönetim Sistemi Planı (İSAYP): (İl sınırları içindeki çalışmaların esaslarını içerir)

- **Bakanlık tarafından**
  - İSAYP formatının belirlenmesi,
  - MÇK da yapılacak çalışmalara ilişkin esasların belirlenmesi
- **Mülki idare amiri tarafından** sıfır atık yönetim sistemini değerlendirmek üzere MÇK nın 12.01.2020 tarihine kadar toplanması,
- **MÇK tarafından** komisyon oluşturulması, komisyonca İSAYP hazırlanması ve karara bağlanması;
- **Mülki idare amiri tarafından** MÇK kararlarının uygulanması için program hazırlanması
- **Büyükşehir belediyesi tarafından;** Büyükşehir entegre atık yönetim planının, İl Sıfır Atık Yönetim Sistemi Planına uyumlu hale getirilmesi

Yol Haritası

A- Çalışma Ekibi

1) Çalışma Ekibin oluşturulması

B- Planlama

2) Mevcut Durum Tespiti

3) Plan Yapılması

4) İhtiyaç Analizi

Ç- İzleme

7) İzleme, Kayıt, iyileştirme

C- Uygulama

5) Eğitim

6) Uygulama ya Geçiş

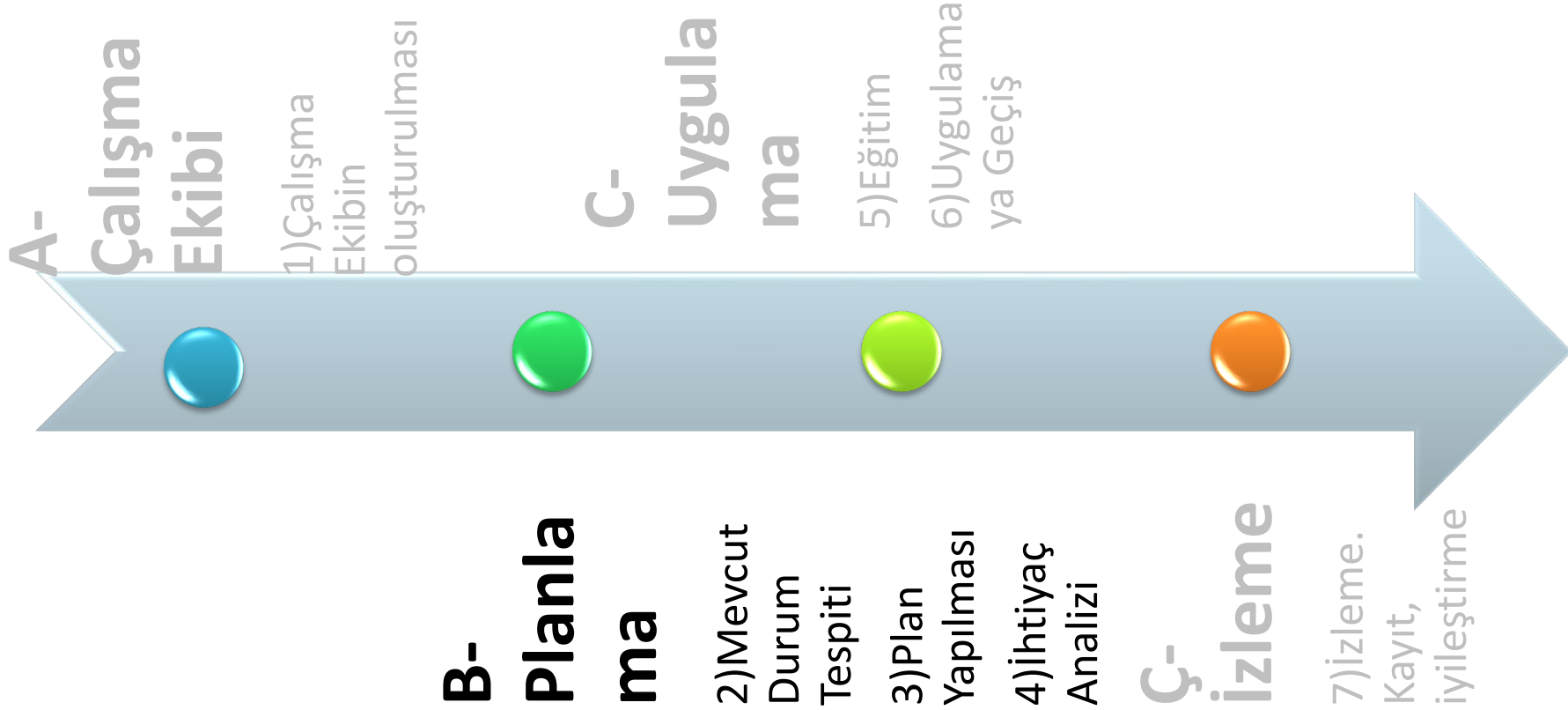

Çalışma Ekibi

Sıfır atık yönetim sisteminden sorumlu olacak kişilerden oluşur. İletişim bilgileri tüm ekip arasında bilgi olarak paylaşılarak koordinasyon sağlanır.

Yol Haritası

Planlama yapılması

- Mevcut durum doğrultusunda yapılması gerekenlere ilişkin planlama yapılır.
- Getirme merkezi, toplama, taşıma, geçici depolama ve uygulamanın ne şekilde, ne zaman, nasıl, kimler tarafından gerçekleştirileceği, ihtiyaç temin süreci, ekipmanların yerleştirileceği yerler, pilot bölgeler belirlenir.

ATIK OTOMATI

GERİ KAZANIM

TAKİP ÇİZELGESİ

EĞİTİM
MATERYALI

- Mevcut duruma göre ihtiyaçlar ortaya çıkarılır
- Uygulamaya geçilmeden önce ihtiyaçlar temin edilir.

GEÇİCİ
DEPOLAMA

POŞET

TAŞIMA
ARACI

KONTEYNER

GETİRME MERKEZİ

KUMBARA

Yol Haritası

A- Çalışma Ekibi

- 1) Çalışma Ekibin oluşturulması

B- Planlama

- 2) Mevcut Durum Tespiti
- 3) Plan Yapılması
- 4) İhtiyaç Analizi

C- Uygulama

- 5) Eğitim
- 6) Uygulama ya Geçiş

Ç- İzleme

- 7) İzleme. Kayıt, iyileştirme

Sistem Kurulumu

Sıfır Atık Ekipleri

Mevcut Durum

Planlama

İhtiyaç belirleme

Pilot Bölge

Rol Model

En az nüfusun %10

Uygulama genişletilmeli

Toplama Sistemi

Bütün atıkları içermeli

Getirme Merkezi
*1. Sınıf
*Mobil

Toplama modeli oluşturma

Geri kazanım

Kompost

biyogaz,

biyometani zasyon

Depolama

Depolamaya alınmamalı

Depolanan atığın azaltılması

Depolama alanının izlenmesi

Organik Atıklar

Hayvan barınağı

Hayvan yemi katkı maddesi

Hayvan yemi

Önleme

Poşet kullanımını azaltımı

Bez çanta, file

Tek kullanımlı azaltımı

Raporlama

Bilgi Sistemi

İzleme

Farkındalık

- Halkın, atıklarını ayırmaya ve ayrı biriktirmeye teşvik edilmesi,
- Atık oluşumunun önlenmesi için israfı önlemeye teşvik edilecek çalışmalarda bulunulması,
- Kurulan sıfır atık yönetim sisteminin konutlara ilanen duyurulması,
- Atıkların oluşturulan sistem doğrultusunda biriktirilmesini sağlamakla,
- Bilinçlendirme ve eğitim faaliyetleri yapılması,
- Sıfır Atık Bilgi Sistemine kayıt olunması,
- Bildirimleri Ocak ve Temmuz aylarında sıfır atık bilgi sistemi üzerinden bildirilmesi,

1-Düşüneceğiz

- Alınan ürünün dayanıklı olması
- Tamir edilebilir olması,
- İhtiyaç analizi
- Geri dönüştürülebilir olması
- Neleri alıyoruz, neleri atıyoruz

???

2-Atık Oluşumunu Önleyeceğiz

EK-2,Atık Oluşumunun Önlenmesine Ve Azaltılmasına İlişkin Esaslar

d) Gıda atıklarının oluşumunun önlenmesi için gıdaların üretimi, tedarik zinciri ve kullanımı boyunca ilgili taraflarca gerekli önlemlerin alınması ve **gıda atığı önleme planlarının** hazırlanması esastır.

e) **Gıda bağıışı ve insani tüketim** için gıdaların yeniden dağıtımlarını teşvik eden uygulamaların tercih edilmesi, gıdaların hayvan yeminde kullanılması veya işlenerek gıda dışı ürünlere dönüştürülmesi yerine öncelikli olarak insani tüketim amacıyla kullanımını sağlayacak tedbirlerin alınması esastır.

Gıda Atığının Önlenmesi:

1. Porsiyon düzenlemesi
2. Tabaga yiyeceğin kadar alınması
3. Alışverişlerin planlanması, ihtiyaç kadar alınması
4. Alışverişte sebze ve meyvelerin görünüşünün dikkate alınmaması
5. Buzdolabı ısısının kontrolü
6. Buzdolabına 'ilk giren ilk çıkar' kuralı
7. Üretim/son kullanma tarihlerine bakılması
8. Fazla gıdanın değerlendirilmesi, dondurucuya konulması, ihtiyaç sahipleri ile paylaşılması
9. Menü planlaması

Kağıt israfının önlenmesi

- Elektronik ortamda yazışmaların yapılması
- Gereksiz çıktı alınmaması
- Kağıdın iki yüzüne yazdırılması

3-Başka amaçla kullanacağız

Yeniden Kullanım	Puan
Kullanım ömrü dolan ancak, yeniden kullanılabilir durumdaki malzemelerin/ürünlerin kendi bünyesinde veya üçüncü kişiler tarafından yeniden kullanılmasının sağlanması için gerçekleştirilen en az bir çalışmanın yapılmış olması	1

- Halk evlerinde ve okullarda geri dönüşüm atölyeleri

Sıfır Atık Çantam

Hedef kitlelere
Atıksız mutfak atölyeleri

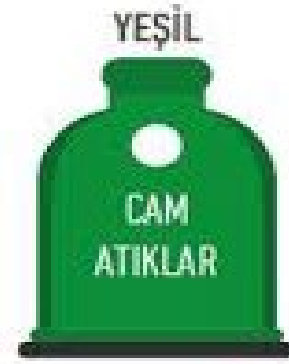
4-Kaynağında ayrı toplayacağız

Biriktirme Ekipmanları

- Atığın özelliğine ve miktarına göre belirlenmeli
- Renk kriterlerine uygun olmalı
- Atığın kaynağı değerlendirmeye alınmalı
- Optimum sayıda olmalı
- Doğru hacim, ebatta olmalı
- Ulaşım mesafesi değerlendirilmeli
- Biyobozunur atıklar çay ocakları, kafeterya, yemek hazırlama veya yemek servisinin yapıldığı yerler gibi yoğun oluşum gösterdiği noktalarda ayrı toplanır.

Toplama Noktaları

- Atık pil,
- Bitkisel atık yağ,
- Atık elektrikli ve elektronik eşya
- Diğer geri kazanılabilir atıklar,
- **Atık ilaçlar**
- Büyük hacimli atıklar

toplama noktalarına, atık getirme merkezlerine ve/veya atık işleme tesislerine teslim edilir

Elektronik Atıklar

- Altın, gümüş, bakır vb. değerli metal bulunur.
- Ağır metal, gazlar bulunur.
- Ayrı olarak toplanır.

Atık Piller

- Çevre ve insan sağlığına zarar verir-ağır metaller
- Bir pil 4m2 lik alanı kirletir.
- Tehlikeli atıktır.

Oluşan piller

- Kumandanın pili
- Klimanın Pili
- Telefonun pili
- Saatin pili

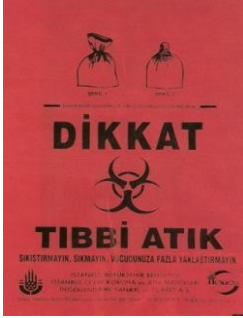
Tekstil atıkları

- Giyilebilir olanlar ihtiyaç sahiplerine
- Atık olanlar türlerine göre ayrılarak geri dönüşüm tesislerine

Tıbbi Atık

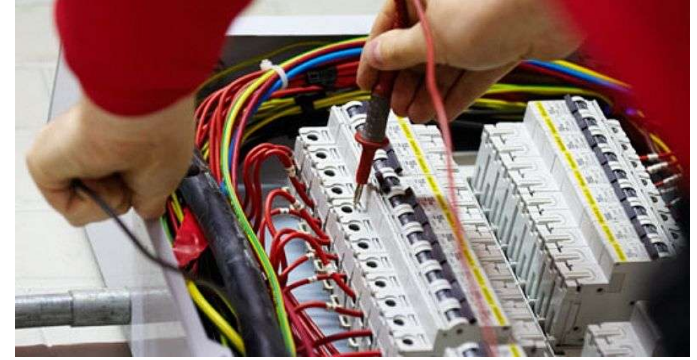
Tıbbi Atıkları toplama - taşıma ekipmanları

Tehlikeli Atıklar

Yanıcı, yakıcı, kanserojen, patlayıcı, tahriş edici ve zehirli atıklardır

- Toner Ve Kartuşlar,
- Yapıştırıcı Ambalajları,
- Boya Kutuları
- Kimyasalların Ambalajları
- Klimaların Yağ Filtreleri,
- Basınçlı Kaplar,

- Mobil Getirme Merkezi

Kurumlarda, otellerde,
AVM lerde
Atıkların
Geçici Depolama
Alanında depolanması

Atık Teslimi

5-Geri Dönüştüreceğiz

Organik atıklar

Organik atıklar, meyve ve sebze artıkları, çay posaları, park-bahçe atıkları vb. bitkisel kökenli atıklar

Kompost, organik esaslı atıkların oksijenli veya oksijensiz ortamda ayrıştırılması suretiyle üretilen üründür. Toprağın PH dengesini düzenler, besin kaynağıdır, bitkinin gelişmesine yardımcı olur.suni gübreyi önler

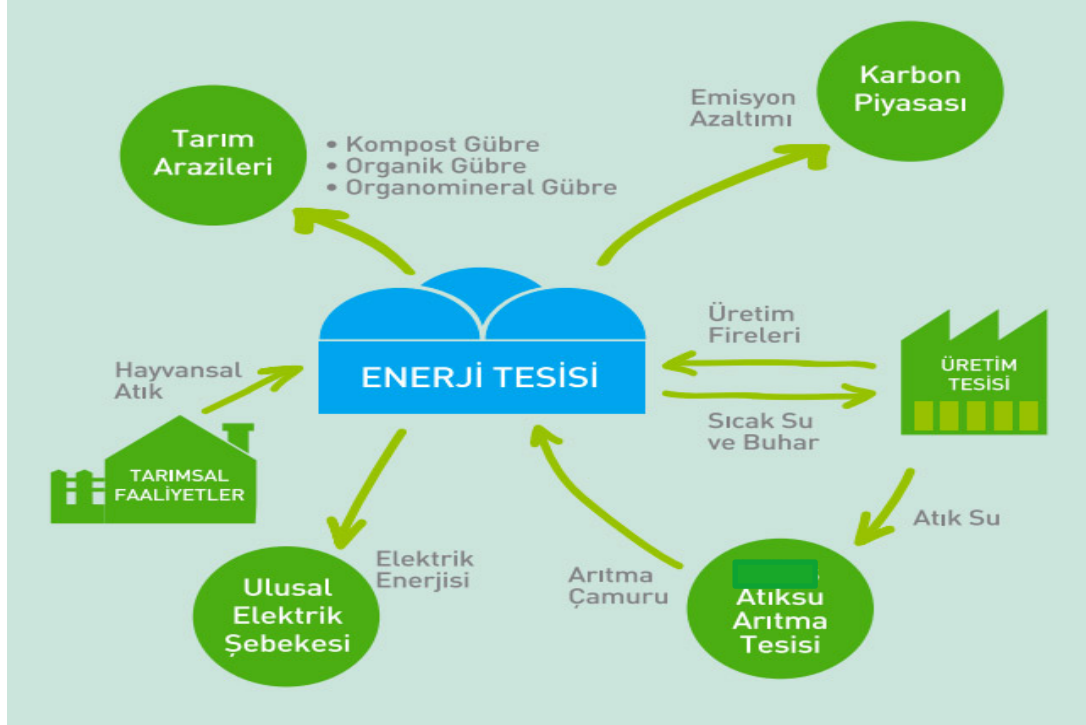
Kompost Üretimi

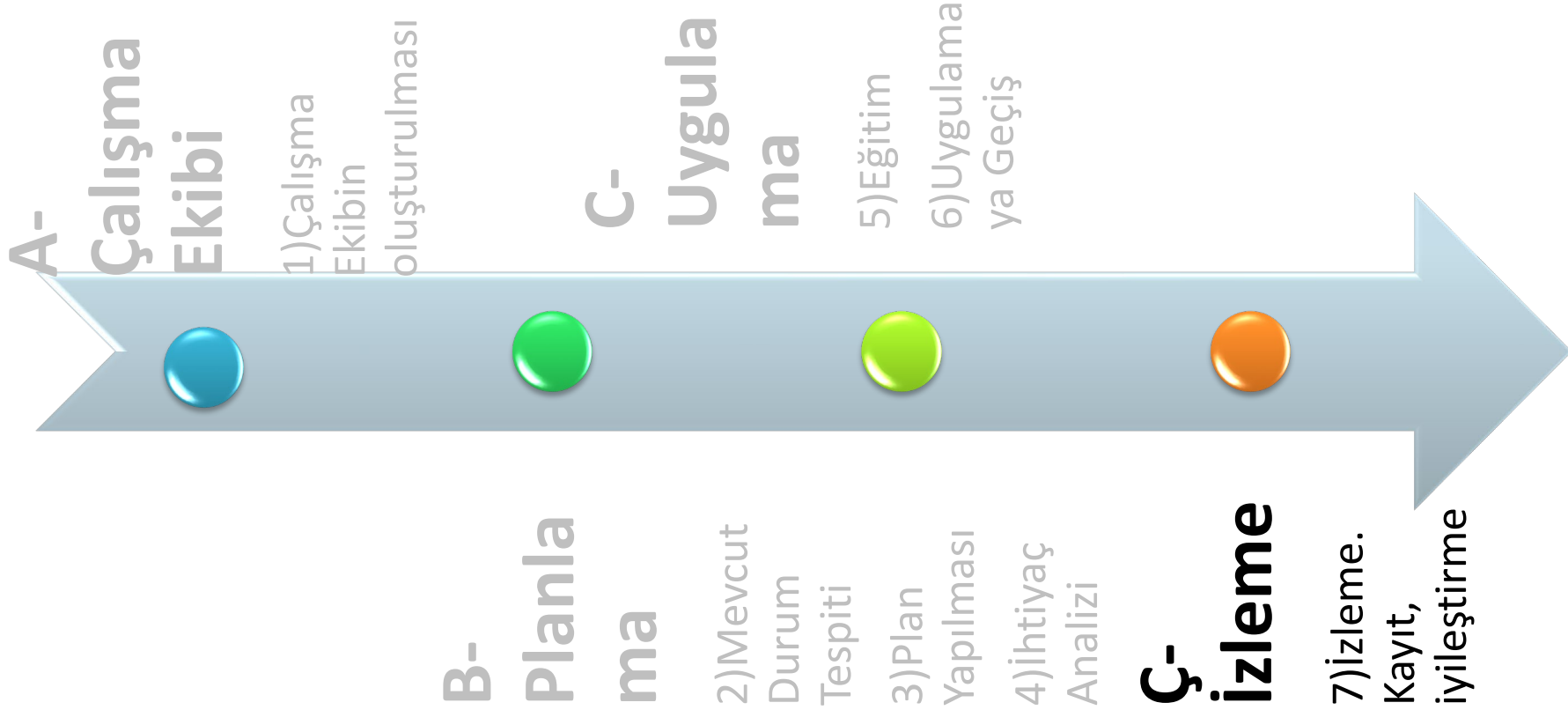
Bahçede Kompost

Makinede kompost

Giren:Çiftliklerden gelen gübreler,
Üretim süreçlerinde ortaya çıkan organik atıklar
Çıkan:Biyo gaz, elektrik, sıcak su ve buhar üretiyoruz.

Yol Haritası

Atıklarla
ödeme
yapılan
restoranlar

Tek kullanımlık ürünlerin kullanımının yasak olduğu kafeler

Sıfır Atık Marketi

Tamir Kafeler

- Gönüllü uzman desteği
- Onarım kültürünü yaygınlaştırmak,
- Yardımcı olmak
- Tamiri modernleştirmek
- Komşuluk kültürünü yaygınlaştırmak

Barter Shop-Takas Dükkanı

"geleceğe değer kattık"

ATIKSAN
_ GERİ DÖNÜŞÜM _